ПРАВОВИЙ СТАТУС ЖІНКИ

Курсант 205 навчальної групи Конончук А.О.
Науковий керівник: професор кафедри конституційного та міжнародного права, к.ю.н. Пелих Н.А.

У ст.3 Конституції України проголошується: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визначаються в Україні найвищою цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави». Тому основні права й свободи не тільки визнаються державою, але й захищаються як необхідна умова її існування. «Забезпечення прав і свобод людини - це створення умов для здійснення прав і свобод людини. Воно включає такі три елементи державної діяльності: сприяння для здійснення прав і свобод людини...; охорона прав і свобод людини; захист прав і свобод людини (відновлення порушення правомірного стану. Притягнення порушників до кримінальної відповідальності)» .

Оскільки така діяльність визнана обов'язком держави, то суб'єктом, який уповноважений вимагати його здійснення, є кожна людина. Отже, людина на рівні основ конституційного ладу стає суб'єктом загальних правовідносин, оскільки набуває права на захист.

У юридичній літературі проблема соціальних прав жінок та їх гарантування не обділена увагою. Права жінки виникають і розвиваються в різних регіонах світу різночасно відповідно до характеру культури, філософії, релігії, суспільним світоглядом, мораллю, що визначають характер тієї або іншої цивілізації

В загальному під правами жінки розуміють певні можливості, необхідні для її існування та розвитку в конкретно-історичних умовах, об’єктивно вивчаються досягнутим рівнем

розвитку людства (економічним, духовним, соціальним) і мають бути загальними й рівними для кожної жінки.

Права жінки - це невідчужувані свободи і права особи, які індивід отримує в силу свого народження, основне поняття природного і, взагалі, будь-якого права в світі.

Отже, це по-перше, - певні свободи людини, тобто її можливості діяти певним чином або ж утриматися від певних вчинків для того, щоб забезпечити собі нормальне існування, розвиток, задоволення тих потреб, що сформувалися.

По-друге, зміст та обсяг можливостей жінки залежить передусім від можливостей усього суспільства, тобто від рівня економічного розвитку. З цього боку права жінки є явищем соціальним.

По-третє, ці можливості за своїми основними «стартовими» показниками мають бути рівними, однаковими для всіх жінок. Лише тоді вони є справедливими, правильними.

По-четверте, вони не повинні відчужуватися, кимсь відбиратися або обмежуватися, не можуть бути і предметом дарування з боку держави, чи певною організації, а також особи.

Сучасна практика свідчить про поступову глобалізацію та інтенсифікацію процесу міжнародного забезпечення та захисту основних прав жінки.

Задля цієї мети використовуються дві групи засобів. До першої групи відносяться: міжнародно-правові акти, які вміщують правила діяльності, формулюють права та обов'язки відповідних суб'єктів (конвенції, пакти, угоди, договори тощо. А також міжнародні документи, які норм поведінки не містять, прав та обов'язків безпосередньо не формулюють (зокрема, декларації, заяви, меморандуми). Другу групу засобів складають, міжнародні органи спостереження, контролю за дотриманням прав жінки (комісії, комітети) та захисту цих прав (суди, трибунали) .

Аналіз зазначеного процесу дозволяє констатувати, у найзагальнішій формі, такі прояви та тенденції:

- запровадження у суспільну свідомість населення різних країн уявлення про те, що саме людина є первинний, головний суб'єкт права (а не спільнота, об'єднання, організація тощо);

- запровадження у суспільну свідомість розуміння прав жінки як соціально-історичного явища;

- поширення принципу правової рівності чоловіка і жінки;

- збільшення, розширення «каталогу» прав жінки (як результат зростання потреб), якому не завжди відповідають реальні можливості задоволення деяких прав, (тобто в ряді випадків права жінки «достроково», «випереджувально» фіксуються у законодавстві);

- збільшення кількості країн, які допускають наддержавний (міжнародний) контроль за станом дотримання прав жінки;

- утворення та розгортання діяльності неурядових (громадських та інших) організацій з питань захисту прав жінки, державна підтримка таких правозахисних організацій;

- об'єктивне інформування світової громадськості за станом дотримання прав жінки у різних країнах;

- поширення верховенства норм міжнародного права щодо норм внутрішньодержавного законодавства з питань прав жінки;

- підвищення ефективності міжнародних контролюючих механізмів щодо захисту прав жінки.

Зазначені тенденції якраз і мають враховуватися при загальній оцінці сучасного стану законодавства України з питань прав і свобод жінки, а також законодавчих актів, як прийнятих так і тих, що лише готуються. У цьому полягає один із шляхів забезпечення наукової обґрунтованості становлення сучасної гуманної правової системи України.